

Ziarul românesc al Ținutului Timiș

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei Pentru întreprinderi 2000 lei

Apare sub egida „Astrei Bănățene”

2 Lei

Redacția și administrația: Timișoara I. Str. Lonovici No. 2 Telefon: Redacția și administrația 12-66 Tipografia 14-69

nouă Alba-Iulia

am depăna firul amintirilor atât... legate de cei douăzeci și unu... sbuciumată viață politică a... dincoaci de Carpați, a... trecere la recriminări, sau pentru... cuvinte de ocară pentru ceea ce... făcut în anii ce au urmat istori-... al Unirii.

novăție, cât de mică, apasă ume-... românilor transilvăneni, și ardeleni deopotrivă. ... mare a fost explozia sentimente-... în olipa când s'au sfă-... lanțurile robiei milenare, impli-... astfel cel mai important eveni-... din istoria românească, pentru ca... să fim trecut la o acțiune de... dare, la o muncă de fortificare a... neasemuit patrimoniu național, ce a fost învrednicit poporul ro-

muind marea revoluție române-... săvârșită sub ochii noștri, am în-... ese de ospăț și am jucat Hora... greseli: inerente oricărui popor... Tot în sarcina acestui defect am... și excesele politice, izvorite din... electoral, în cele mai dese cazuri... erantă opoziție cu simțul de ome-

ica ne-a învrăjbit, și dacă vom... noga exuberanța temperamentu-... tru latin, nu va fi greu să găsim... a unor regretabile retorizuni... minime, puse în sarcina români-... silvăneni, gratificații făcute, de... nu s'au străduit să le cunoască... ratul lor suflet.

Alba-Iulia, cu câțiva ani în urmă, ... politica îndemnau mulțimea la... ră, îndreptând-o spre București, ... finală a unui crez ce nu a putut... rădăcini în mintea maselor.

simbol de unitate, această cetate... a fost transformată în sperie-... pentru guvernele țării și obiect... tute pentru streinătatea care în-... na la noi începutul unor lupte de... mare între frați.

ștința Alba-Iuliei, din măreția... lică unde a așezat-o conștiința... de popor liber, a fost târâtă în... luptelor dintre partide, um-... însăși actul unirii tuturor româ-

aniversarea celui de al douăzeci... lea an dela Unire, Alba-Iulia s'a... tat însă într-o nouă haină de... toare. Un nou spirit s'a sălășluit... zburile cetății: Solidaritate depi-... înțelegere desăvârșite între fiii... șap neam.

augusta supraveghere a Suvera-... rosturile României au fost îndru-... spre ținte noi, și trecându-se cu... ele peste păcatele trecutului, toa-... gurile vii ale națiunii au fost che-... la o vastă colaborare pentru a... la îndeplinire opera de consolida-... țării.

Vânătoarea regală din Banat

a luat sfârșit, M. S. Regele și Marele Voevod întorcându-se în Capitală

București, 5 (SIR.) — M. S. Regele, însoțit de Măria Sa Marele Voevod de Alba-Iulia s'a înapoiat în Capitală azi la ora 11.10, venind dela vânătorile făcute în zilele de 1, 2 și 3 Decembrie în Banat la Bistra, Pișchia și Casa Verde.

mandantul militar al Bucureștiului, general Rodrig Modreanu, prefectul Capitalei și Bianu dela siguranța generală a statului. Dela Curte erau prezenți d-nii C. Flondor, mareșalul Curții Regale, col. adj. Al. Pastia, col. adj. C. M. Filitti, col. adj. R. D. Rusescu, lt. col. adj. Mihăilescu și Dămăceanu.

nest Urdarianu, ministrul Casei Regale, general Dombrovski, primar general al Capitalei, Al. Romalo, dr. L. Skupiewski și malor Ilie Radu, ofițer de ordonanță. DIN VANATUL REZULTAT, M. S. REGELE A DISPUS DISTRIBUIREA A PESTE 1000 FAZANI ȘI 300 EPURI UNITAȚILOR MILITARE DIN REGIUNILE TIMIȘOARA, ARAD ȘI ORADEA MARE.

Vremurile grele le biruim prin muncă și încredere în puterile noastre

Impresionanta cuvântare a d-ului prim ministru Gh. Tătărescu la deschiderea conferinței prefectilor

BUCUREȘTI, 5. (SIR.) — În conferința prefectilor ce s'a ținut la ministerul de Interne, și la care au participat d-nii Gh. Tătărescu, M. Ghelemegeanu, Mihaela Constantinescu, Ionescu-Sisești, Vântu, subsecretar de Stat și Marinescu, secretar general, d. Tătărescu deschizând ședința, a spus următoarele:

firesc în primul rând pentru menținerea ordinii. Liniștea și ordinea publică va continua să fie apărate cu fermitate neșovăitoare. Orice încercare de dezordine sau de neliniște va fi sancționată sever, dar cu respectarea celei mai stricte legalități: Nu trebuie să admitem că excesul și abuzul administratorului naște excesul și abuzul administratorului.

Perturbațiile economice mondiale au provocat și la noi stări grele cu cari clasele nevoiașe luptă din greu. Concentrările excesive reclamate de interesele superioare ale apărării țării, au provocat și ele un val de nevoi. Mai mult ca oricând, administrația noastră trebuie să fie izvor de sfat, de sprijin și ajutor. Intrebuințați în toate actele administrative persuasiunea în locul constrângerii și însuflețirea în locul silniciei. Știind că o faceți, adânciți și mai mult în aplicarea acestei directive. Guvernul a hotărât o pauză în utilizarea corvezilor. Supravegheați de aproape această măsură. Toate brațele disponibile să fie întrebuințate, pentru anul ce vine numai la ogor. În anul 1940, nu trebuie să rămână nelucrată nici o palmă de pământ, aceasta atât în interesul Statului cât și al agriculturii. Pregătiți de pe acum în înțelegere cu organele ministerului Agriculturii și Domeniilor, programul acestei campanii agricole.

Am ținut să deschid personal această conferință prefecturală, a unei noi guvernări. Veți primi dela d. ministru Ghelemegeanu instrucții amănunțite referitoare la întreaga dvs. activitate. Dela mine veți avea numai o îndrumare generală care va călăuzi însă permanent acțiunea dvs.

Momentul pe care-l trăim reclamă creerea unui nou climat de pacificare și de solidaritate, de unire, cu dezarmarea tuturor urilor și cu uitarea tuturor resentimentelor. Prin actele dvs. căutați să creați acest climat.

Realizați economii necruțătoare. Eliminați din bugetele comunale toate cheltuielile pe cari nu le socotiți indispensabile și sporțiți fondul de ajutorare al familiilor concentraților. Ajutorarea acestor familii trebuie să rămână azi cea mai gravă preocupare a administrației noastre.

Atacul englez din insula Helgoland

Londra, 5. (Rador.) — Cercușile oficiale precizează că la baza navală germană Helgoland se aflau două crucișătoare și șase sau șapte contra torpiloare în momentul când avioanele militare engleze au dat recentul atac. Printre vasele cari au fost direct atinse se afla un crucișător. Aviația militară britanică n'a avut pierderi, nici în oameni, nici în material. În timpul bombardării s'au luat numeroase fotografii.

blocus continental. Reichul ar soma pe neutri să refuze a supune vapoarele lor de comerț controlului britanic al contrabandei, altfel Reichul ar considera că neutrii au violat neutralitatea și ar lua măsuri în consecință.

Revizuiți primăriile comunelor rurale, cu singura preocupare de a așeza în capul gospodăriilor comunale pe cel mai bun gospodar al comunei și care să fie legat sufletește de administrația sa. Căutați cât de mult contactul cu masele rurale. Descindeți cât mai des în mijlocul satelor, cercetând plângerile și nevoile și soluționând la fața locului dificultățile. Administrație activă în toate domeniile, dar administrație ocrotitoare în toate împrejurările, iată ce așteaptă guvernul dela dvs.

COMUNICAT FRANCEZ Paris, 5. (Rador.) — Comunicatul oficial francez din dimineața zilei de 4 Decembrie anunță: Nimic însemnat de semnalat.

COMUNICAT GERMAN Berlin, 5. (Rador.) — Comandamentul suprem al armatei comunică:

BLOCADA A INTRAT IN VIGOARE Londra, 5. (Rador.) — Incepând de Luni dimineața a intrat în vigoare aplicarea blocusului aliat la exportul german. Cu acest prilej zările britanice exprimă părerea că Germania va încerca să răspundă acestei măsuri printr'un

La Vest n'au fost evenimente deosebite de semnalat. La 3 Decembrie avioane britanice au încercat să atace insula Helgoland. Apărarea antiaeriană germană o împiedecă realizarea sistematică a acestui atac, în afară de o bombă aruncată asupra unui mic vas de pescuit. Nu s'a înregistrat nici o stricăciune.

Berlin, 5. (Rador.) — DNB ANUNȚĂ: STIREA PUBLICATĂ DE ENGLEZI, CĂ UN CRUCIȘĂTOR GERMAN AR FI FOST ATINS DE BOMBE BRITANICE, ESTE DEANTREGUL FALSĂ. ÎN PORT NU SE AFLĂ NICI UN CRUCIȘĂTOR.

D. președinte al consiliului dezvoltă pe larg toate aceste îndrumări și conchide: „Trăim vremuri grele. Dar vremuri grele au mai fost și cred că le vom birui azi, așa cum le-am biruit ieri: „Prin muncă dărză și încredere în puterile noastre”.

ROMULUS P. ROȘU

Film istoric hunedorean

CETATEA DEVEI

(Continuare din numărul trecut.)

În anul 1504 cetatea trece din nou în proprietatea coroanei. Ioan Zapolya, voevodul al Ardealului (1510) a dăruit-o la 1521 lui Ferdinand I., fondatorul monarhiei habsburgice, care după patru ani a dăruit-o soției sale Izabela, fiica lui Sigismund, regele Poloniei, ca dar de nuntă.

La 1540 murind subit în Sebeșul-săseșc, Ioan Zapolya, a fost adus în cetatea Deva și ținut pe catafalac trei săptămâni, cu coroana regală alături și apoi înmormântat la Alba-Iulia.

După moartea lui a fost proclamat rege fiul său, infantele Ioan Sighismund, sub tutela mamei sale Izabela și a sfetnicului ei, călugărul diplomat Martinuzzi. Izabela a locuit în cetate în mai multe rânduri și chiar când își avea reședința la Alba-Iulia, tezaurul și-l păstra aici.

La 1551 Ardealul ajunge sub protectoratul lui Ferdinand I. și generalul Castaldo la cetatea în stăpânire, și achimbă pe comandantul Fanchi „căpitan al cetății”. Pentru cheltuielile avute cu garda și repararea cetății, pretinde moșile Lăpușnic, Bănești și mie de florini, dar pe urmă se mulțumește și numai cu 700 de florini.

Castaldo a dat comanda cetății generalului spaniol Paolo di Zera, care avea sub comanda sa și garnizoanele din Orăștie și din Sebeș. Când periclitul turcesc a fost iminent, voevodul Ardealului a numit de comandant al cetății pe vicevoevodul Paul Bank. Turcii au cucerit Timișoara și Khazim pașa cu o oaste de 11 mii călărești și tot atâția pedestrași, între cari șase mii români și sărbi din pașalâcul Timișoara, au pornit să cucerească cetatea Deva. Castaldo a căutat să-și sporească armata cu mercenari, dar mergea greu din cauză că nu avea bani și țărani cereau acum 3 florini pe lună în loc de doi.

Cetatea și Ardealul au scăpat atunci de urgența turcilor, numai datorită diplomației sârbului Petrovici Petru.

La 1553 a fost numit comandant al cetății Dobo Dominic „vice vaivoda Dacorom monticolasque Getarum”, titlu care s'a păstrat pe piatra funerară a soției sale Ecaterina, moartă aici de ciumă la 1554.

La 1556 întorcându-se Izabela din Silezia și devenind stăpâna cetății Deva, a închiis aici pe Bobek Ferenc și pe urmă l-a executat, pentru politica ce făcuse contra ei.

Un reformator religios David Ferenc, fost preot catolic, luteran și apoi calvinist, a înflințat confesiunea unitariană, câștigând de partea sa și pe voevodul Ioan Sighismund, a înființat o episcopie unitariană la Alba-Iulia, el fiind primul ei episcop la 1570.

La un an după moartea lui Sighismund, urmând pe tronul Ardealului catolicul Bathory Ștefan, David a fost osândit de sinod la închisoare pe viață. Celula din cetate a Devei în care a fost încarcerat și în care a murit la 15 Noembrie 1579, se vede și azi.

În anul 1581 voevodul Ardealului Bathory Cristofor donează cetatea Deva lui Geszty Ferencz, fost general și cancelar al Ardealului, înrudit cu Bathory Sighismund prin mama sa.

Om violent și cumplit, Geszty și-a maltratată lobagii și a luat orașului Deva toate privilegiile avute de la castelani și voevozi, degradându-l la un sat mizerabil. Castelul „Magna Curia” dela poalele cetății, în care se găsește acum adăpostit muzeul județean, a fost clădit întâi de el.

Unii autori (Teglas Gábor, Hunyady-mogyol Kalauz) vreau totuși să-l prezinte ca om evlavios, pe motivul că „a tipărit la Orăștie pe cheltulala sa o carte din biblie, într-o vreme când abia se ocupa cineva cu învățături românești”.

Știm că motivul acestei generozități era să convertească pe români la reformați. Se crede că pe vremea lui Geszty s'au făcut canalul Cerna și morile de apă. Cert este că prin testament a lăsat venitul ursi pietre de moară pentru gimnaziul reformat, dar tezaurul său de aur și pietri scumpe le-a ascuns de soția sa, cu care trăia rău „ca să nu le mai găsească nime nici odată”. Mulți și-au încercat norocul de atunci să găsească aceste comori, în preajma cetății.

După moartea lui, cetatea a trecut în

proprietatea lui Láska Ștefan, care i-a urmat și în demnitatea de cancelar.

În anul 1599 a fost încarcerat în cetate Bathory George, până când i s'a legat o piatră de gât și a fost inecat în Mureș.

La 1601 nestatornicul voevod Bathory Sighismund și-a ales cetatea Deva de reședință, dar în curând a cedat-o generalului său Borbáely, dela care în același an a cucerit-o generalul austriac Basta Gheorghe, ucigașul lui Mihai Viteazul.

Ajuns singur stăpân pe situație, acesta a convocat în Deva pe nobilii unguri și puțin a lipsit ca să nu-i treacă printr-o baie de sânge pe toți. După multe plângeri și intervenții la împăratul, Basta a fost revocat la 1604.

În anul următor cetatea a fost ocupată de voevodul Bocskay Ștefan, iar dieta din Cluj a hotărât la 1607, că ea nu mai poate fi proprietate particulară. După Bocskay a urmat pe tron Bathory Gavril Ucis la 1613 și a urmat Bethlen Gavril (1613—1629) de naștere din Ilia. Acesta a locuit adeseori în Deva și a transformat castelul Magna Curia, în forma care se găsește acum. Turnul cel rotund din cetate purta numele lui, deși a fost clădit mai târziu de Rakoczy Gh. I.

După moartea lui Bethlen Gavril, a locuit în cetate nepotul său Bethlen Ștefan, cu frumoasa sa soție, cunoscută în istoria Ungariei sub numele „Venera de Murány”. Rămânând văduvă, s'a măritat cu un nobil mai mic din județul Sătmar la 24 Noembrie 1634. Acesta a dus-o cu mare alaiu la moșioara sa. Dar castelanei dela Deva, fiindu-i „bucătăria și camera prea mici” și-a pără-

sit așul și s'a întors la Deva. Bărbatul îndrăgostit și-a adunat servitorimea, a înarmat-o cum a putut el mai bine și într-o noapte întunecoasă din Februarie 1637 a sosit la Deva, pentru a-și duce soția cu forța înapoi acasă.

Secky Maria s'a retras repede din Castelul Magna Curia în cetate și punând tunurile în funcțiune, și-a băgat bărbatul într-o spaimă, încât abia a găsit drumul de întors înapoi. La 1640 a vândut apoi cetatea lui Rakoczy Gh. I. pentru 6000 de taleri.

Dr. Szabo Imre și Tégias Gábor susțin, probabil pe baza unei conferințe a preotului reformat Szóts Alexandru, ținută în ședința Comitetului Societății de Istorie și Arheologie la 2 Noembrie 1882 și publicată în anuarul Societății, volumul II din 1884, că „primele așezări de români în Deva, au fost 4—5 familii aduse aici de voevodul Bethlen Gavril pe la 1620—30. Aceștia s'au sporit până la 1645 cu noi veniți atât de mult, încât au cerut și primit voie să-și clădească biserică”.

De fapt prima biserică românească, al cărei turn mai stă și acum în cimitirul ortodox, a fost clădită prin anul 1545—50, exact pe vremea când ungurii catolici de aici au trecut la reformațiune cu biserică cu tot.

După Rakoczy Gh. I. a urmat ca proprietar al cetății Rakoczy Gh. II., apoi partizanul său Barcsay Akos, prefect al județului și apoi voevod al Ardealului.

O descriere a cetății de Bethlen Nicolae, din anul 1660 o prezintă astfel:

PROF. I. MIHU

(Continuare în numărul viitor.)

Consfătuirea meseriașilor din ținutul Timiș

Timișoara, 5. — Duminică, în sala Căminului de ucenic din localitate, a avut loc o consfătuire a meseriașilor din ținutul Timiș, la care au luat parte și dd. deputat Marin Petrescu, președintele Uniunii breslelor meseriașilor bărbieri, Teodor Ionescu, președintele Uniunii breslelor meseriașilor patroni din industria chimică, Stoica Teodorescu președintele Uniunii breslelor meseriașilor patroni de arte grafice, precum și d. insp. Gh. Roșcoban, președintele Camerei de muncă din Timișoara. Au fost deasemeni prez-nți toți președinții breslelor de meseriași din ținutul Timiș.

Oaspeții, în frunte cu d. deputat Marin Petrescu, au fost sa. uatiți de d-nii: Dumitru Regeș din partea breslei bărbieri și coafori și Gh. Cristea președintele breslei meseriașilor patroni croitori și textile, care a prezicât și adunarea. În cuvântarea de deschidere a consfătuirii, d-nea a adus mulțumiri d-lui ministru Mihail Ralea pentru tot ce a făcut spre binele meseriașilor.

DOLEANȚELE EXPUSE

D. N. Foale, președintele breslei meseriașilor patroni constructori s'a ocupat apoi de palatul meseriașilor, stăruiind care el să fie dat acestora deoarece din sudoarea lor s'a construit.

D. Teodor Ionescu, președintele Uniunii breslelor patroni din industria chimică, a expus o serie de considerațiuni asupra organizării breslelor și a insistat asupra noulor legiuri cu caracter muncitoreșc.

D-nea s'a ocupat de lupta începută de d. Samoilă de a trece pe meseriași dela Ministerul Muncii la cel al Economiei Naționale.

Mulți meseriași au luat cuvântul cerând ca meseriașii să fie lăsați la Ministerul Muncii, deoarece ei nu au ce căuta la cel al Economiei Naționale. Unii s'au pronunțat pentru înființarea camerelor de meserii.

D. Petru Olariu, din partea breslei alimentare, s'a ocupat de neozurile acestei categorii de meseriași, survenite atât în urma aplicării măsurilor contra speculei, cât și din partea cartelului fabricelor de piele care a lovit trei categorii de meseriași: măcelari, opincari și pantofari, dar și în creșcătorii de animale ca și în consumatori.

A luat apoi cuvântul d. Stoica Teodores-

cu, președintele Uniunii orestei meseriașilor de arte grafice, a vorbit despre un memoriu, care a fost prezentat d-lui ministru Ralea.

Prin acest memoriu s'a cerut: revizuirea sarcinilor fiscale la puterea de plată a meseriașilor, suspendarea vânzărilor silite și restituirea obiectelor rădicate; reducerea rămășițelor de impozite și taxe; aplicarea strictă a legii breslelor și pregătirii profesionale; crearea unei direcții a meseriilor în Ministerul Muncii cu scopul de a studia și coordona chestiunile și revendicările meseriașilor patroni; aranjarea definitivă a comisiilor de examinare și eliberarea cărților de meseriași în termen legal; acordarea creditului meșteșugăresc să se facă cu toate înlesnirile, luând parte la aceasta și breslele; între breslele de meseriași patroni și meseriași lucrători să se înființeze o comisie care să aplaneze conflictele ivite între patroni și salariați; reducerea taxei de telefon ca și la avocați; lucrările publice să nu se dea decât meseriașilor înscrisi în bresle; măsuri energice de stărpire a clandestinilor și intermediarilor, etc.

O parte din aceste doleanțe, — a spus d. Stoica Teodorescu, — au fost satisfăcute în mod favorabil de d. ministru Ralea.

CONTACTUL CU MESERIAȘII

D. deputat Marin Petrescu, luând cuvântul, spune că a venit la Timișoara spre a lua contact cu meseriașii din ținutul Timiș și a se informa asupra desideratelor meșteșugărești ca să le poată susține în Parlamentul Tării.

D-nea încheie elogizând pe M. S. Regele Carol II, pe d. ministru Mihail Ralea și ritmul nou de viață al F. R. N., răspunzând apoi la întrebările, luându-și angajamentul de a duce la bun sfârșit însărcinările ce i s'au dat, între altele și cazul palatului meseriașilor.

La sfârșit, d. Gh. Cristea, după ce aduce cuvenitele mulțumiri oaspeților, propune să se expedieze câte o telegramă omagială M. S. Regelui Carol II, precum și d-lor: Mihail Ralea, C. Giurescu și Stavri Cunescu.

A urmat o masă comună la Restaurantul Schnur, iar la orele 4 d. m. s'a ținut o ședință pentru perfectuarea actelor în legătură cu recunoașterea breslei meseriașilor patroni din Artele Grafice.

Radio

Marți, 5 Decembrie

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREȘTI ȘI RADIO-EXPERIMENTAL. Ora 12.10 Concert de prânz. Orchestra Frații Ștănescu; Ion Luican; 13 Ora; Radiofonice; Spectacole; 13.10 Continuarea concertului chesrei Frații Ștănescu; 13.30 Muzică zică vieneză (discuri); 14 Radio-jurnal; 14.20 Muzică artistică și culturale; Publicații. RADIO-ROMANIA. 19 Ora; Mersul vremii; 19.02 Cronică dramatică și cinematografică; 19.05 Alfrea Cortot-pian, Jacques Thibaud-violon și Pablo Casals-violonceli (discuri); 19.10 Tre re minor de Schumann; 19.50 Radio-jurnal în limba maghiară. RADIO ROMANIA, RADIO BUCUREȘTI. 20 Un beam al Eminescu, de T. Păunescu Ulmu; 20.15 Muzică spaniolă (discuri); 20.45 Radio-jurnal (I); 21 Concert simfonic. Orchestra Radio-dirij. de Antonin Ciolan; 22.10 Radio-jurnal (II); Sport; 22.30 Josef Prunner-pian; 22.45 Muzică variată (discuri); 23.45 Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză și italiană.

RADIO BASARABIA

212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.

14 Ora; Concert de prânz. Muzică ușoară (discuri); 14.30 Radio-jurnal; 21 Ora; Concert de seară. Voci celebre (discuri); 21.10 D-na Sabina Fuchs (pian); Variațiuni Rameau; Sonata de Scarlatti. Pauză. Radiodie minor de Brahms; Mazurca Vals de Chopin; 21.45 Dansuri moderne (discuri); 22 Radio-jurnal.

Miercuri, 6 Decembrie

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREȘTI ȘI RADIO-EXPERIMENTAL. Ora 12.10 Concert de prânz. Orchestra Victor Predescu; 13 Ora; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.10 Continuarea concertului Orchestrei Victor Predescu; 14 Radio-jurnal; 14.20 Cântec popular. D-ra Rodica Bujor (voce); Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații; 19 Ora; mersul vremii; 19.02 Cronică artistică; 19.17 Cântărețe și cântăreți români de muzică ușoară (discuri). RADIO-ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI. Apărarea școlărilor de boalele contagioase de d. I. Simian; 20.15 Romane, Jean M. copol, la pian Gaston Ursu; 20.35 Seară de operă „Casa cu trei fete”, de Schubert Berté (Transmisia dela Opera Română); Cond. Muzicală: I. Boin. În pauza I (21.30—21.50): Radio-jurnal; Sport. În pauza II (23—23.20): Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză și italiană.

RADIO BASARABIA

212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.

14 Ora; Concert de prânz. Muzică ușoară (discuri); 14.30 Radio-jurnal; Închiderea emisiunii de prânz; 21 Ora; Concertul Orchestrei de Salon al Regimentului 7 vânători, cond. de Căpitan Zvâncă; 21.45 Jazul Regimentului 7 vânători, cond. de subofiterul Dullo Iosif; voce: Georges Kvetel; 22 Radio-jurnal.

Școala de dans

„Begovici”

I., Piața Libertății 4, etaj I.
Începe la 4 Decembrie un nou curs.
Orele: Miercuri și Vineri.

S'a început târgul de Crăciun la

DUMBRAVA

Timișoara I, Str. V. Alexandri 11

JUCĂRII MECANICE

Citiți și răspândiți

ziarul „DACIA”

Au jurat Moții...

Înălțatoarea manifestație patriotică din Hălmațiu

Timișoara, 5. (Dela trimisul nostru) — O înălțătoare manifestație s-a desfășurat la 1 Decembrie a. c., în orașul și istorica comună Hălmațiu din județul Apuseni, cu ocazia depunerii jurământului membrilor Gărzii Naționale. Timișoara au plecat pentru a lua parte la această solemnitate dd. colonel N. Madancovici, comandantul Gărzilor Naționale din ținutul Timiș și N. Galetaru, comandantul comandamentului. În gara Hălmațiu au fost întâmpinați de către On. protopop Bogdan, d. Sârbu, comandantul Gărzilor din plasa Hălmațiu și un impresionant număr de

falnici fii ai Munților Apuseni, moții Craiului vostru Avram Iancu, popor sărac, dar, blând, bun și viteaz, purtând în vinele voastre cel mai curat sânge românesc, altoit cu sângele străbunilor noștri Daci, sunteți azi ca și în trecut, piatra de încercare a ființelor noastre, pe cari nici o putere din lume nu o poate clinti, fără a se zdrobi de vitejia voastră legendară.

Legământul pe care l-ați făcut astăzi, jurând credință scumpului nostru Rege și Gărzilor Naționale, este făcut în același loc ca și în anul 1918, când Gărzile Naționale de atunci, erau formate tot din voi, izvor nesecat de virtuți strămoșești și vitejii legendară.

Privind în ochii voștri sinceri, citesc curățenia sufletului vostru și sunt convins, că jurământul ce l-ați depus, va fi păstrat cu sfințenie și înscris pentru totdeauna în inimile voastre viteze. Nu avem intenția de a ataca pe nimeni, dar dacă destinul va voi încă edată să ne apărăm ce este al nostru, apoi să știe toți aceia, cari râvnesc la bunurile noastre românești, că se vor izbi de avangarda Gărzilor Naționale, formată din piepturile oțelite ale noastre dragi copii ai munților, de unde pornește cel mai curat aer, răspândit pe toate plaiurile românești — și acest aer nu este infectat de nici un microb, ci din contră, el dă acea tăria și vigoarea, ce face ca fiecare român să fie legat pentru veșnicie de glia strămoșească și să-și aperse pământul lui drag, până la ultima picătură de sânge.

Dacă noi nu avem fortificații de țară liniilor Maginot și Siegfried, apoi țin să se știe, că fortificațiile cele mai puternice de cari se vor sfărâma toate mijloacele tehnice moderne de distingere, sunt sufletele noastre, călitate din credința strămoșească, din izvoarele de lacrimi ce au curs în torente, din sângele ce a curs șiroaie — și din osemintele martirilor neamului, răspândite pe tot întinsul Țării.

Voi toți fii ai Neamului, ce vă dormiți somnul de veci în mormintele reci, veți fi deapururi încălziiți cu iubirea sfântă a unui popor ce vă este recunoscător — și care în aceste momente solemne vă garantează prin jurământ, că moștenirea lăsată de voi, o vom păstra în veșii vecilor. Dormiți liniștiți, căci florile răsărite pe mormintele voastre din recunoștința acestui neam, nu vor fi niciodată udate de mâini străine, ci deapururi cu lacrimile recunoștinței noastre.

Cu toții să luăm pildă de iubirea fără margini ce ne poartă scumpul nostru Suveran, pe care cu toții îl vedem în mantia regescă cu zâmbetul pe buze atunci când coboară în mijlocul nostru, — dar cine poate ști, sub acest bănd surâs regesc, câte griji și câtă frământare se ascunde, de zi și noapte, pentru binele unui neam întreg, pe care îl vede în veșii fericit?

Bunul nostru Suveran, nu a fost însă crutat de dureri sfâșietoare. Rând pe rând a fost despărțit de cei mai apropiați sfetnici, cari l-au înțeles atât de bine: a fost ucis mișelește la datorie Prim Ministrul Țării I. G. Duca, Dumnezeu chemat în împărăție Ce-luiul pe buna sa Mamă Regina Maria, bătrânul luptător al Ardealului Cicio Pop, Vasile Goldiș, Mareșalul Averescu, poetul durerilor și speranțelor neamului Octavian Goga și primul său sfetnic Armand Călinescu, răpus la datorie de o ceață de tâlhari, trădători de țară.

Regele și-a plecat capul peste corpurile lor neînsufletețe și din blâzii ochi regesti, au picurat lacrimi de durere, iubire și recunoștință.

Datoria noastră scumpă și cinstită Moții, în aceste momente de pioasă amintire este, să păstrăm un moment de reculegere pentru fostul Prim Ministru Armand Călinescu, care a intru-

chipat din plin, toate căutările unu: mare român și neîntrecut organizator.

Fac apel la sufletetle voastre cinstitute, ca să întoarceți pe călca cea bună și dreaptă de vești mai găsi pe undeva fii rădăcii sau otrăviți, poate cu vechile idei distrugătoare a tot ce este românesc, căci în special astăzi, când furta-na adușoare de moarte s'a întins aproape peste tot, avem nevoie de un ve, devotament și jertfă până la sacrificiu pentru Țară și Rege.

Duceți până la cele mai îndepărtate colțuri din munții și văile voastre binefacerile „Frontului Renașterii Naționale”, în fruntea căruia se găsește marele nostru istoric d. ministru Giurăscu, care prin prizma specialității d-sale, cunoaște mai bine ca oricine, necazurile voastre — dar și vitejiile de care ati dat dovadă în decursul veacurilor. Să fim cu toții ascultători poruncilor șefului nostru din fruntea Gărzilor Naționale, d. general Petre Georgescu, acela, care a știut să ducă la biruință escadronul în vâltoarea marilor lupte din 1916, cucerind prin bravură personală crucea „Mihai Viteazul”, ce strălucește pe pieptul său.

Sunt însărcinat de Excelența Sa d. Rezident Regal dr. Alexandru Marta și de d. secretar general dr. Gheorghe Ciupe, să vă aduc salutul doamnilor lor și regretul de a nu fi putut lua parte la marea noastră sărbătoare de astăzi.

În aceste sentimente de sinceră înălțare sufletească vă urăz sănătate și spor la muncă, mulțumina din toată inima dilor: primpretor Băpău Victor, dir. școlar Vichentie Cătana, preotului Borza, comandantul Gărzii Hălmațiu și inimosului comandant al Gărzilor Naționale din plasa Hălmațiu d-lui diriginte Sârbu, care prin felul cum a organizat această manifestație patriotică, s'a dovedit un excelent organizator și bun român.

Mulțumesc tuturor aceluora, cari prin prezența d-lor, au luat parte la sărbătoarea noastră, în frunte cu d-ni. magistrați președinte Leonida și judecător Stoici.

Și acum, să vă uniți cu mine și din toată inima să strigăm: Trăiască M. S. Regele Carol al II-lea, Trăiască Marele Voevod Mihai, Trăiască Armata și Țara Românească! Lumea izbucnește în nesfârșite urale, iar Stăjerii întonează „Imnul Regal”.

D. N. Galetaru, declamă cu multă căldură și înflăcărare câteva din frumoasele poezii proprii: „Pământ”, „Sânge de român” etc., primite cu vii aplauze de numeroasa asistență.

Urmează apoi, frumosul program al străjerilor, elevi ai școlii primare de sub conducerea distinsului director școlar d. Vichentie Cătana, executându-se declamări și cântece patriotice.

După terminarea programului urmează defilarea, care se desfășoară în cea mai perfectă ordine și disciplină.

Dovada dragostei acestor moți față de Garda Națională este exprimată prin frumosul drapel tricolor brodat cu fir de aur, simbol al unirii tuturor fiilor acestor sfinte meleaguri.

D. colonel Madancovici și N. Galetaru, însoțiți de reprezentanții autorităților, vizitează casa istorică în care Avram Iancu se sfătuia adesea cu oamenii lui de încredere, apoi pivnița în care a fost închis și păzit de unguri, eliberat însă într-o zi de târg de moții lui din ghiarele asupritorilor.

La ora 1 a avut loc o masă camaraderescă la restaurantul „Central”, priștul luând cuvântul d. colonel Madancovici, care mulțumeste tuturor pentru prea frumoasa primire și românească solidaritate. Ridică primul pahă în sănătatea Marelui nostru Rege Carol al II-lea și a Marelui Voevod de Alba Iulia. Asistența în picioare întonează „Imnul Regal”.

(Cont. în pag. 4)

D. ministru Al. Radian răspunde „Daciei”

TIMIȘOARA, 5. — La telegrama oficială trimisă de ziarul „Dacia” d-lui ministru Al. Radian cu prilejul reinstalării d-sale ca ministru al presei și propagandei, d-sa a binevoit să adreseze redacției următorul răspuns:

ZIARUL „DACIA” TIMIȘOARA CU CELE MAI SINCERE MULȚUMIRI.

RADIAN

Scurte telegrame

externe

Cairo, 5. (Rador.) — Ziarul Makkatam anunță că guvernul britanic a îngăduit membrilor exilați ai înaltului comitet Arab să se înapoieze în Palestina. Cu toate acestea — observă DNB — marele Muftiu nu se află printre cei ce se vor înapoia, ci va continua să rămână în exil.

Paris, 5. (Rador.) — D. Holma, ministrul Finlandei la Paris a plecat Duminecă seara, spre Geneva, unde va reprezenta guvernul său la lucrările cele de a patra comisie, și la aceia a comisii de control ale Societății Națiunilor care, după cum se știe, precedează întrunirea consiliului adunării Societății Națiunilor.

Stockholm, 5. (Rador.) — DNB comunică: Vaporul suedez „Rudolf”, care transporta cărbuni dela Hartlepool la Malmoe, a fost atins Duminecă de mine pe coasta engleză din regiunea dela Nord-Vest de New Castle. Echipajul vaporului format din 25 oameni ar fi reușit să se salveze ajutorul bărcilor.

Tokio, 5. (Rador.) — Ziarul „Tokio Asahi Shimbun” anunță că dd. Togo și Molotov s'au pus definitiv de acord asupra încheierii unui pact comercial. Matsunima, fost director al secțiunii comerciale în ministerul japonez, și actualmente ministru al Japoniei în Suedia, va pleca în curând la Moscova pentru a începe negocierile oficiale. Se crede că în cele din urmă acordul va fi încheiat.

Manilla, 5. (Rador.) — Un uragan mare care, după părerea experților, ar fi cel mai violent din câte s'au produs dela 1908 încoace, se apropie cu o reneziune înfricoșătoare de Manilla. Până acum uraganul ar fi pus în pericol insulele situate spre Sud-Est de Manilla. Calculele experților arată că el va ajunge la Manilla pe la amiază. Pe mare s'au fost uitate întinse măsuri de precauțiuni.

Copenhaga, 5. (Rador.) — ZIARUL „POLITIKEN” PUBLICA O INFORMATIE A CORESPONDENTULUI SAU DIN RIGA CĂ UNIUNEA SOVIETELOR AR FI HOTĂRĂT SĂ SE RETRAGĂ DIN SOCIETATEA NAȚIUNILOR ÎNDATA CĂ ACEASTA VA ÎNCEPE DISCUȚIUNEA CHESTIUNII FINLANDEI.

Depunerea jurământului

Depunerea s'a oficiat un serviciu din cerul liber, luându-se membrii legiuitul jurământ. Tânărul mosul păstor al satului, parintele Borza, rostește o frumoasă cuvântare, arătând însemnătatea zilei de decembrie, marea zi a Unirii, pentru cău sacrificat atâția martiri ai patriei. Îndeamnă pe toți românii, să se joaze în rândurile Gărzilor Naționale așa după cum au făcut-o în 1918.

Urmează cuvântarea d-lui Aurel Madancovici, destoinic comandant al G. N. din plasa Hălmațiu, care arată pe larg, și importanța acestor Gărzi Românești, pe pagini din istoria plină de vitejii moștenite, pe cari îi îndeamnă să fie în orice împrejurare, de trecut și de viitor, frumos al înaintașilor.

Urmasii cuvântare a d-lui colonel Madancovici

Urmasii cuvântare a d-lui colonel Madancovici, spune următoarele:

În aceste locuri pline de amintiri, singuratic din Munții Apuseni, răsuna încă pașii în veșii nemuritori „Crai al Munților” voștri, Avram Iancu, despre a cărui vitejii și pașii vorbesc potecile răzlețe, pietrișurile, — simt în acest moment înălțarea lui neperitoare în mijlocul nostru în ziua sfântă de 1 Decembrie, sărbătorim marele act național al tuturor Românilor, vis împlinit prin jertfa a 800.000 de eroi și prin jertfa tuturor aceluor mucenici și martiri ai Neamului, născuți pe vremuri de țară și morți pentru idealul național în frunte cu generalul Dragalina, Grita și mulți alții.

În această caldă atmosferă de sincer patriotizm, umbrele tuturor celor dispăruți ne însoțesc în serbarea și ne surâd cu recunoștință, căm uitat pe aceia, cari au pus teada adevărată, pe care s'a clădit visul neam, ce a sângerat vărsând și lacrimi pe tot întinsul plaiurilor românești.

În această zi neperitoare a fost ziua, marele Voevod Mihai Viteazul, cu secole în urmă, se încoronă Domn al Românilor, împlinind pentru o clipă visul milenar al poporului

calucită și în veșii neperitoare — fu sublimă când Marele și Loialul Ferdinand, alături de buna Regina Maria, s'au încoronat la Alba Iulia Decembrie 1918, unind sub un singur regat pentru totdeauna, roșu pe trefutindeni. În această zi de pioasă amintire, voi

Sărbătoarea Unirii la Alba-Iulia

Alba Iulia, 5 (Dela trimisul nostru special). — După rostirea unei rugăciuni la tribuna din Piața Mihai Viteazul, la orele 11, în sala „Carageale“ s'a deschis ședința festivă a serbărilor de la Alba Iulia.

Cuvântarea președintelui „Astrei“

Cuvântul de deschidere îl rostește d. Iuliu Moldovan, președintele „Astrei“, care spune:

În ziua sfântă de azi cuvînesc să ne aducem cu adîncă recunoștință aminte de aceia, cari au luptat și suferit pentru unire, de aceia cari au hotărît-o în frunte cu venerabilul Gheorghe Pop de Băsești, de frații de pretutindeni, cari prin jertfa lor au făcut posibilă unirea tuturor Românilor și îndeosebi, de Marele Rege întregitor de neam și de Regina Maria, scumpă amintirei noastre. Iată cum peste cei 20 de ani de hăotică frământare și desunire, se întîlnește îndemnul înaltașilor cu programul luminos al Frontului Renașterii Naționale.

Noi Ardeleni și Bănățeni, cu drag vom sluji crezul renăscut din suferința trecutului apropiat. Și nu ne îndoim în biruința finală, căci puternice sunt forțele noastre etnice, ocrotite și îndrumate de oredință și tradiție, adîncă este dragostea noastră pentru pămîntul românesc, și fără margini este dragostea de țară și înțelepciunea aceluia, care conduce spre limanul mîntuirii destinele patriei.

Cu gândul respectuos la Majestatea Sa și la Vlăstarul regeșc, atât de scump nouă, declar deschisă adunarea.

Cuvântarea d-lui Victor Moldovan

Se împlinesc 21 de ani de când această istorică cetate răsuna de glasul celor o sută de mii de români ardeleni, — veniți să-și mărturisească cu putere hotărîrea și voința lor de unire.

Am socotit cei frați ardeleni că nu putem lăsa, să treacă această zi de 1 Decembrie, fără ca noi, cari ne străduim să ducem la izbîndă marelă gând al renașterii naționale, să venim aci, să ne închinăm amintirii acestei zile, și să ne pătrundem de simțămîntul dragostei de țară și al dragostei de neam.

Nu este însă de ajuns ca o țară să fie încheșată în hotarele ei firești. Ea trebuie întărită și înălțată iar poporul trebuie ridicat la bună stare și mulțumire.

Douăzeci și unu de ani am căutat să aducem la izbîndă acest gând, deopotrivă de mare și de hotărîtor pentru destinul unui neam, ca și unirea.

Trebuia să vie de undeva o schimbare, trebuia să intervie mîna unui cărmăciul încercat, cu ochi așeri și cu braț sigur, care să întorcă plin de hotărîre cărna corăbiei ajunsă în bătaia tuturor furtunilor.

Acest cărmăciul a sosit la timp așezându-se în asprimea vremurilor la puntea de comandă și îndrumându-ne pe calea cea bună.

Este: Majestatea Sa Regele Carol al II-lea.

Mai vorbesc dd. Roznovanu, în numele Bucovinei, Gavril Crișan, prof. Victor Jînca, iar țăranul Ion Aron, în numele plugărinii.

Cuvântarea d-lui general Petre Georgescu

D. general Petre Georgescu, comandantul Gărzii Naționale, rostește o înălțătoare cuvîntare din care redăm următoarele:

Nu este o simplă întîmplare, că în ziua când sărbătorim a 21 aniversare a memorabilei date de 1 Decembrie 1918, în acelaș loc și cu aceeaș unanimă însuflețire, v'ați strîns ca și atunci, să ascultați cuvîntul, vestitor al hainei de

înnoire pe care a îmbrăcat-o întreaga țară sub scutul protector al Frontului Renașterii Naționale.

Nu este coincidență și nici o simplă întîmplare.

Alba-Iulia a fost și rămîne pentru noi românii, altarul inspirației noastre sufletești.

Aici găsim întărirea în credință și forța în luptă.

Am orbăcit destulă vreme în întunericul patimelor, care ne-au învrăbit, ne-au desbinat, ne-au secătuit zadarnic ce am avut mai bun în noi.

A sosit timpul să ne oprim. Să stăm locului cumînți și să ne gândim o clipă. Să ne gândim la drumul pe care vom merge de astăzi înainte și cum să-l facem mai ușor umbletului nostru. Căci este un drum nou pe care vom umbla. Este drumul eroic de adîncă înțelepciune a M. S. Regelui.

În frunte merge Regele și noi pe urma pașilor Lui.

Este drumul desrobirei sufletești, este drumul înfăptuirilor de trainică și indistructibilă valoare, așa cum se cuvine să fie toate înfăptuirile acestui popor harnic, cinstit și cuminte.

Vă vorbesc și în calitate de Comandant al Gărzii Naționale F. R. N., care născută din necesitatea imprimării unei discipline morale, își trăește viața de tineresc și adîncă cuvînt.

Cuvântarea d-lui ministru Silviu Dragomir

A luat apoi cuvîntul d. Silviu Dragomir, ministru minorităților.

În istoria frământărilor politice a Românilor din Ardeal — începe d-sa — cea mai curată glorie o constituie faptul, că timp de aproape un veac și jumătate am izbutit să creiăm și să păstrăm neclintită o solidaritate națională, care a fost socotită întotdeauna cea dintăiu condiție a existenței noastre ca popor.

În cei douăzeci de ani, căți au trecut de atunci nu mi-a fost dat, până în primăvara anului de față, să retrăiesc o emoție mai covârșitoare. Ordinul de concentrare trimis pe neașteptate în Martie trecut a alergat ca fulgerul prin satele noastre ardelenesti. Ca la un semn magic s'au ridicat deodată și țărani și cărturarii noștri. Nimeni nu a lipsit, nici unul n'a schițat un gest de ezitare. Dar s'au prezentat mai mulți decît au fost chemați, chiar din bătrâni noștri tovarăși, generația dela Alba Iulia. Când am văzut că fenomenul se repeta a doua oară la toate unitățile din Ardeal, m'am simțit cuprins de fiori de altădată. Cine s'a îndoit o singură clipă, acum se putea convinge că Ardealul românesc a rămas solidar și își afirmă cu același înfrigurare ființa lui națională.

Pătrunși de acest crez, dătător de viață nouă, ne-am înrolat în „Frontul“, care-și desfășoară astăzi steagul aici. Nicăieri mai mult ca în cetatea de două ori sacră a plămădirii unității românești nu se poate înțelege mai bine nevoia poruncitoare a ceasului de față: un gând, un Rege, o țară. Nu mai avem timp de pierdut cu măruntelile noastre gălcevi.

Problema minorităților, domnul ministru de externe a definit-o într-o formă ca exprimă sentimentul poporului românesc care acordă și a acordat întotdeauna toată solitudinea drepturilor legitime ale popoarelor conlocuitoare.

Este de neîgăduit că larga înțelegere a fruntașilor români dela Alba-Iulia pentru drepturile minorităților a izvorât dintr-o convingere sinceră, din prișosul de bunătate, care caracterizează inima românească. Căliți în lupta pentru afirmarea ființei naționale a Românilor, ei s'au adăpat permanent la apa vie a celor mai generoase idei, pe care l'a produs secolul trecut. Intellectul român din Ardeal a stat neînce-

țat dela Barițiu încoace supt vraja acestor idei, în nădejdea că prin forța lor inovatoare pot dospî renașterea noastră națională.

Cuvintele mele, îmi dau bine seamă, poartă în ele toată evlavie silei de sărbătoare, es o prăznuim. Ele sunt însă și un apel cu adînc înțeles către toată generația Ardealului de astăzi dar mai ales către conducătorii ei. Să se ocupăm posturile de comandă, domnilor, care ni-se cer tuturor la o răscruce atât de hotărîtoare din viața unui popor. Particularismele noastre, orice justificare ar căuta ele, nu mai pot exista. De aceea, cum au mai spus odată strămoșii noștri în această veche cetate a Bălgradului, lut ne vom face sub picioarele Măriei Sale, marele nostru Rege, singurul chemat în clipa de față a vechia, ca să ne păstrăm nestirbite unitatea independența și demnitatea națiunii.

Cuvântarea d-lui ministru I. Gigurtu

În numele guvernului vorbește d. I. Gigurtu, ministru comunicațiilor.

Mărețată adunare, spune d-sa, sunt fatalități geografice din care iau naștere fatalități istorice și politice. Una din acestea, este unitatea desăvârșită a pămîntului românesc, îmbrățișat de patru ape de hotar, în mijlocul căruia se înalță triumfătoare cetățuia de munți a Carpaților cărora însăși denumirea le-a venit dela strămoșii noștri, capro-dac.

Înlăuntrul acestei desăvârșite unități geografice, culmile munților n'au format niciodată graniță despărțitoare între frații de acelaș sânge, nici între felul lor de jertfă și afirmare.

Această unire veșnică, al cărei act de înfăptuire definitivă se serbează astăzi trebuie întărită acum numai prin simțirea și voința noastră a tuturor.

Guvernul M. S. Regelui nu are alt gând, decît să întărească ceea ce a moștenit și să pregătească neamul pentru alte rosturi mai mari, poate ascunse în tainele istoriei.

Cuvântarea d-lui ministru C. Giurescu

Frontul Renașterii Naționale în numele cărui vorbește, se întemeiază în primul rând, tocmai pe ideea Unirii. În locul multelor partide, cu programe deosebite, cu metode deosebite și cu adversități nesfârșite, care împărțeau până mai eri țara în tabere ce se dușmăneau, e astăzi un singur organism, o singură ideologie, o singură metodă.

Potrivit ideii de unire și după pilda pe care o dă guvernul, trebuie ca în fiecare sat și în fiecare oraș să se strîngă laolaltă toți cei cari până mai eri luptau în tabere potrivnice. Să uite tot cei despărțea, să-și dea mîna gândindu-se numai la propășirea colțului de țară de care sunt legați.

Căci nu e într'adevăr colț de țară în care să nu se poate face o întreagă acțiune de ridicare gospodărească, de îmbunătățire, de înfrumusețare, de sporire a bogățiilor.

Să muncească un rând întreg de oameni neconțenit, toată viața, și încă ar mai rămîne foarte multe de făcut.

Frontul Renașterii Naționale chiamă la această muncă de creație gospodărească pe toți cei cu dragoste de țară și Reg. În fiecare sat și în fiecare oraș va fi un reprezentant al Frontului, un secretar înconjurat de un sfat alcătuit din ce are satul sau țărugul mai de seamă. A trebuit ca acești priși secretari să-i numim, deoarece nu există încă, în sate și orașe, membrii confirmați, al F. R. N. care să-i poată alege. După ce însă acești priși secretari vor proceda la confirmarea cerută de lege, după ce, asadar, va exista în fiecare comună un număr de membri confirmați al F. R. N., se va proceda la alegerea de către acești membri, al secretarului ne-

spectiv și a sfatului.

Iar din înflorirea și din progresul fiecărui sat și fiecărui oraș va reesi înflorirea și progresul patriei. Căci patrie adică țara părinților sau — cum spun neau bătrâni — moșia nu e decît suma ogoarelor și caselor noastre. Iar neamul nostru e suma familiilor noastre a copiilor noștri.

Și toți cei ce au de apărut o familie un nume, un ogor, o casă, vor înțelegă apelul la Unire, pe care în Orașul Unirii și în ziua cea sfântă a Unirii îl adăsam tuturor. Cu toții laolaltă din toată colțurile țării, bătrâni și tineri, sărăci și bogăci, să ne unim puterile, să unim munca și credința noastră pentru patrie și pentru Rege.

Trăiască întru mulți și glorioși Majestatea Sa Regele Carol al II-lea.

Trăiască România.

D. Horia Teculescu citește apoi mesajul după care d. Victor Moldovan, președintele Adunării, rostește următoarele cuvinte:

„Mulțumim cuvîntătorilor, țărani și Aron pentru cuvintele calde și pline de elan, d-lor miniștri și celorlalți oratori, pentru înțeleptele lor cuvinte mulțumind celor care au organizat această adunare înălțătoare. Ca încheiere îmi permit să citesc — și sunt sigur de sentimentul dvs. perfect — următoarea telegramă de omagiu către Majestatea Sa Regele Carol al II-lea:

„Membru Frontului Renașterii Naționale din Ținutul Mureș, adunat în Cetatea Unirii după 21 de ani dela întregirea Neamului, la o ploacă închinare, de întărire a sufletelor, își îndreaptă adîncă devotament și recunoștință gândul către Majestatea Voastră, care conduce cu înțelepciune destinul României mărturisindu-Vă credința lor nestămutată și hotărîrea de a Vă urma în insuflire pe drumul mîntuirii Neamului, deschis de prevederea profetică Maiestății Voastre”.

Deasemeni s'a trimis o telegramă lui Gh. Tătărescu, președintele Consiliului de miniștri.

Au jurat Moșii...

(Cont. din pag. 3)

D. primpretor Bărgan Victor, își exprimă primă mulțumirea de a vedea pentru a doua oară în mijlocul moșilor pe d. col. Madancovici, asigurându-l că toți românii din plasa Hălmașului înscrși la Gardă, vor ști să fie în orice împrejurare la înălțimea chemării lor.

Preotul Emil Borza, spune între altele: Dacă vre-odată s'ar mai întîmpla, ca românii să fie puși la încercare atunci slujitorii altarelor vor lua în mîna dreaptă sabla, iar în mîna stîngă Crucea, pentru a apăra glia strămoșească.

Mai iau cuvîntul d-nii: inginer agr. Crișan și Inv. Irimie Ion, dînd asigurarea, că „Moșii“ vor ști să apere granițele țării românești cu același dărzenie de care au dat dovadă înaintașii lor cari au încrustat cu litere adînci în istoria neamului, cea mai frumoasă pagină de vitejie.

D. colonel Madancovici, îmbrățișînd un moș și sărutîndu-i obrajiți îi spune următoarele: „Du acest sărut cîld și sincer din partea mea tuturor moșilor, cari nu au putut lua parte la această mare și înălțătoare serbare“. Mulțumim izbucneste în nesfârșite urale, iar „Moșii“ încremenit de această frățesă îmbrățișare, vîrsa lacrimi de bucurie.

Înainte de a pleca spune d. colonel Madancovici, tîn să vă fac cunoscut, că Ținutul acesta Garda Națională a găsit cel mai larg și înțelegător sprijin, dat cu o părintească dragoste de către E. Sa dr. Alexandru Marta, Rezident Regal și d. dr. Gh. Clupe, secretarul general al Ținutului, doi români, cari fac cinste Neamului nostru.

Serbarea luînd sfîrșit la orele 3, oșpeții în uralele multimei părăsesc frumosa comună Hălmașiu, cuibul mîntuirii și frământării istorice.

SPORT

Turul de toamnă s'a terminat cu mari surprize

Timișoara:

RIPENSIA—CAMT 1:1 (1:0)

Întâlnirea contând pentru hegemonia în fotbalul timișorean s'a terminat, după un joc foarte prudent, cu un draw.

Marele număr de spectatori care a asistat la acest match a plecat de la Arenă satisfăcut, deoarece atât ostilitățile din timpul partidei, cât și scorul final, au mulțumit ambele tabere de suporteri.

Jocul furnizat a produs o mulțime de momente palpitate, și, cu toată, terenul desfundat a fost impropriu pentru ca factura jocului să fie pe deplin mulțumitoare, adversarii au întreprins o mulțime de acțiuni frumoase, bazate pe elemente de ordin tactic, impunând astfel jocului un caracter interesant.

Arbitrul Cruțescu s'au aliniat următoarele formații:

Ripensia: Pavlovici — Kungl, Dobay — Simatoc, Kotormány, Nagy — Haas, Oprean, Marcu, Jifcovi, Tănzer.

CAMT: Eichler — Reiter, Galgoczy — Iias, Hoffmann, Jánosi — Bindea, (Bücher), Szeles, Possák, Korony, Bücher.

În m. 20 Tănzer demarează cu o minge primită de la Kotormány, centrează, iar Marcu reia din unu, liniștit în poartă (1:0).

Eichler a plonjat în zadar.

În m. 32 Simatoc după o luptă scurtă cu Bindea acordă corner.

Lovitura de colț bătută bine de Bücher ajunge la Possák, care marchează (1:1).

București:

SPORTUL STUDENȚESC—VENUS 3:2 (2:1)

Studentii au furnizat un joc care a entuziasmat asistența, căci au jucat cu mult elan și coînză fără de margini, fiecare jucător dovedind o mare trageră de inimă spre a cuceri victoria atât de prețioasă în fața unui adversar recuzabil cum e Venus.

Rezultatul e nu numai real, dar și perfect echitabil, căci scorul indică exact raportul forțelor, cari s'au manifestat pe teren.

Goalurile au fost marcate în ordine de Drăgan în m. 27, Gică Popescu în m. 40, Bodola în m. 41, iar după pauză de Drăgan în m. 12 și Iordache în m. 40.

JUVENTUS—RAPID 2:2 (0:0)

După un joc aprig, disputat în decursul căruia au fost eliminați Sipos, Naciu, Sinko și Moldoveanu, părțile sunt constrânse să se mulțumească cu un draw, care de altfel corespunde raportului de forțe dintre combatanți. De fapt, ambele echipe au jucat în nota egalității forțelor în ceea ce privește elanul, acesta a fost mai pronunțat din partea roș-albaștrilor.

Au marcat în ordine: Bogdan, Prasler, Auer și Prasler.

Reșița:

UDR—UNIREA TRICOLOR 5:4 (2:2)

Matchul disputat pe arena UDR din Reșița sub conducerea d-lui Olteanu, după un joc aprig disputat a revenit pe merit echipei mai omogene, în care linia de atac prin combinațiuni utile și spectaculoase a demonstrat un joc frumos.

Au marcat în ordine: Cârjan, Păcurar, Zsizsik, Covaci, Păcurar, Alasu, Zsizsik, Alexandrescu și din nou Zsizsik.

Galați:

GLORIA—CARPAȚI 1:0 (1:0)

Partida a fost lupta titanică între atacul băimărenilor și între apărarea Gloriei.

Duelul acesta a fost înverșunat și a produs victoria gazdelor, cari în frunte cu Iustin s'au apărat cu succes, după ce în m. 27 Demény a reușit să marcheze unicul goal al partidei.

Arad:

AMEFA—VICTORIA 2:1 (1:1)

AMEFA: Gerold — Slivac, Kovács — Szurdi, Szabo, Fried — Igna, Szaniszló, Pintér, Reinhardt, Bătrân.

Victoria: Bosniac — Chendrean, Felcan I — Cornea, Szántai, Nistor — Poruți, Marian, Cociuban II, Truța, Moldovan.

Goalurile au fost marcate de Cociuban, Szaniszló și Bătrân.

Clasamentul final al turului de toamnă

Rapid	11	6	3	2	31	15	15
Ripensia	11	5	3	3	19	16	13
CAMT	11	5	3	3	18	20	13
Sport. Stud.	11	4	5	2	25	19	13
Venus	11	6	1	4	29	13	13
Carpați	11	5	1	5	16	16	11
UDR	11	3	5	3	17	20	11
AMEFA	11	5	—	6	15	16	10
Un-Tricolor	11	4	2	5	17	22	10
Gloria CFR	11	4	1	6	12	29	9
Victoria	11	2	3	6	10	14	7
Juventus	11	1	5	5	15	24	7

Clasamentul turului de toamnă are particularitate că Ripensia, CAMT, Venus și Sportul Studențesc sunt la egalitate de puncte și anume fiecare are 13 puncte.

În asemenea condițiuni clasamentul se face ținându-se seamă de rezultatele realizate între ele, adică: Ripensia—Venus 2:1, Ripensia—Sportul Studențesc 2:2, Ripensia—CAMT 1:1, Sportul Studențesc—Venus 3:2, Venus—CAMT 3:0 și CAMT—Sportul Studențesc 3:2.

În urma acestor rezultate clasamentul echipelor la egalitate este:

Ripensia	3	1	2	—	5	4	4
CAMT	3	1	1	1	4	6	3
Sport. Stud.	3	1	1	1	7	7	3
Venus	3	1	—	2	6	5	2

CAMT învingând pe Sportul Studențesc se clasează înaintea acestuia.

STREINĂTATEA

Campionatul italian

Ambrosiana—Fiorentina 3:0.
Bologna—Bari 3:1.
Liguria—Genova 2:1.
Juventus—Novarra 1:0.
Milano—Napoli 4:1.
Roma—Torino 0:0.
Veneția—Lazio 2:1.
Triestina—Modena 4:1.
În clasament conduce Ambrosiana cu 14 puncte.

Jugoslavia

Cupa Zvetcovic

Zagreb: Beogradschi—Gradjanschi 1:1 (1:0).
Belgrad: HASK—Jugoslavia 1:1 (1:0).

Campionatul Ungariei

Hungaria—Ferencváros 3:0 (1:0).
Törekvés—Kispest 3:1 (1:0).
Bocskai—Taxi 2:1 (1:0).
Elektromos—Kassa 4:2 (2:0).
Szeged—Ujpest 0:0.
Haladás—Szolnok 2:1 (1:1).

E cu neputință să nu CÂȘTIGI la Loterie

Noul Plan al Loteriei de Stat prevede câte două trageri pe lună complet independente și de fiecare dată cu un plan nou. Se măresc astfel șansele participanților într-o proporție unică printre toate loteriile ce există în lume. Cele două trageri au loc:

La 15 DECEMBRIE când se trage tranșa cu bilete galbene, și

La 18 DECEMBRIE când se trage tranșa cu bilete albastre a Loteriei 21-a.

În două zile se împart cca. 80.000.000 lei.

Tranșa cu lozuri galbene cu tragera la 15 Decembrie, distribuie **CASTIGURI MULTE ȘI MICI.**

Tranșa cu lozuri albastre cu tragera la 18 Decembrie, distribuie numai **CASTIGURI FOARTE MARI.**

Cine vrea să beneficieze de totalitatea șanselor oferite de noul plan, joacă deodată la amândouă tranșele

REȚINEȚI-VĂ IMEDIAT LOZURILE, deoarece Colecturile nu mai pot să vă păstreze lozul până în ajunul tragerii.

PLANUL TRANȘEI 15 DECEMBRIE (LOZURI GALBENE)

La tranșa cu lozuri galbene, cu tragera la 15 Decembrie, LOTERIA de STAT distribuie la MATCA următoarele câștiguri divizibile:

1.000.000	1.000.000
500.000	1.800.000
300.000	2.400.000
200.000	2.800.000
100.000	3.000.000
50.000	1.000.000
20.000	2.800.000
10.000	2.400.000
5.000	1.800.000
2.000	2.000.000
1.000	8.000.000
500	32.000.000

Tot la 15 Decembrie LOTERIA U.F.C.R. Anuală distribuie următoarele câștiguri indivizibile:

100.000	2.000.000
20.000	1.000.000
10.000	1.600.000
5.000	1.800.000
2.000	7.200.000

PLANUL TRANȘEI 18 DECEMBRIE (LOZURI ALBASTRE)

La tranșa cu lozuri albastre, cu tragera la 18 Decembrie, LOTERIA de STAT distribuie la MATCA următoarele câștiguri divizibile:

5.000.000	5.000.000
3.000.000	3.000.000
2.000.000	2.000.000
1.000.000	10.000.000
500.000	2.000.000
200.000	10.000.000
100.000	10.000.000
50.000	32.000.000

La Loteria U.F.C.R. (Anuală) următoarele câștiguri indivizibile:

2.000.000	2.000.000
400.000	2.000.000
40.000	2.000.000
10.000	1.800.000
500	7.600.000

LOTERIA DE STAT

Filmul de „miresme”

BERNA, 5 (Rador). — Filmul de „miresme” este ultima născocire a unor inventatori elvețieni care a devenit acum o realitate. Această invenție a fost lansată Sâmbătă în cursul unor demonstrații făcute în apropiere de Berna.

Aparatul este capabil să înregistreze 4000 miresme diferite, în timp ce omul nu poate înregistra decât cca 150. Aparatul funcționează simultan cu desfășurarea filmului în așa fel încât în mo-

mentul când pe ecran apare grădina de trandafiri sau alte flori mirositoare în sală spectatorii simt parfumurile acestor flori.

Interesant este faptul că miresmele transmise de aparat sunt imediat neutralizate în sală, de îndată ce dispar pe ecran imaginile cărora ele corespund.

Grație unui procedeu electrotehnic s'a reușit să se dea publicului o iluzie perfectă a realității.

Incadrarea în F.R.N. a asociației „Alaci”

București, 5. (SIR.) — Eri s'a ținut în capitală adunarea generală „Alaci”, pentru a discuta raportul activității comitetelor de organizarea colegiului economiștilor și încadrarea în Frontul Renașterii Naționale. D. ministru Giurescu a fost reprezentat prin d. d. general Petre Georgescu comandant Gărzilor Naționale, D. Mocionită, secretar F. R. N. pentru marea industrie din ținutul Bucegi și Delafras. Ai aciaștii au manifestat încrederea în mișcarea de reconstrucție și renaștere națională, au manifestat voința lor hotărâtă de a participa la viața publică și au adus aportul lor obiectiv și competent pentru rezolvarea problemelor de organizare socială. S'a adus salut camaraderesc alaciștilor cari străjuiesc pe zonă pentru apărarea frontierilor.

D. Victor Ionescu, președintele asociației a arătat că 6000 alaciști muncesc cu răvnă în toată țara. D. general Georgescu după ce a scuzat lipsa d-lui ministru Giurescu și-a exprimat satisfacția că alaciștii se în-

cadrează la F. R. N. D. senator D. Mocionită a spus între altele: „Dezideratele formulate în privința „romanizării comerțului și industriei” fac parte din programul F. R. N., așa ca să fiți siguri că vor fi îndeplinite cât de curând. Cu toții însă avem datoria să luptăm fără preget pentru stăpânirea comerțului și industriei. Să nu neglijăm nici un moment practica în comerț și industrie, deoarece acestea nu se pot învăța decât prin muncă intensă. Cuțul muncii să fie țelul vieții noastre. Iar imperativul zilei de mâine să fie: să ne respectăm și să ne iubim — așa cum fac toți străinii — deoarece numai astfel vom izbândi. Dvs. alaciștii intrapăți elementul cel mai prețios din comerț și industrie, de aceea să priviți dărzi și încrezători în izbânda finală venind alături de noi în F. R. N. veți fi prețioși colaboratori.

D. președinte Victor Ionescu a citit în urmă telegrama adresată M. S. Regelui și pe aceea trimisă d-lui ministru Giurescu.

INFORMAȚIUNI

Calendar

MARTI, 5 DECEMBRIE
 Cuviosul Sava cel Sfințit
 Sfântul Saba (+ 533).
 Serviciul de servicii: Circ. I: C. Jahner, Libertății; circ. II: Șarpe, Piața
 de Șarpe; circ. III: Merkle, Bul. Carol; circ. IV: Șarpe, Piața Drăgălina.
 Serviciu permanent; Mehala: Chioreanu; Mehala: Panajoth.

GRAMUL CINEMATOGRAFELORE:

„Masca iubirii”, cu Paula West
 „Drapelul”, cu Brigitte Horney și
 Birgel.
 (fost Rivoli); „Carnavalul alb”, cu
 Crawford și Lewis Stone.
 „Penitenciarul”.

TRAGICA MOARTE A UNUI BĂBĂȚ

Pe drumul dintre Beșanova și Beba
 a fost găsit mort săteanul Pavel
 de 82 de ani, originar din Beba. Bă-
 țea plecat la drum cam amețit de bău-
 Morgând, alcoolul și-a făcut efectul și
 el a căzut în drum. El ar fi ajuns la
 țintă, dar din cauza noroiului din secol
 nu s-a mai putut scula și a murit pe
 loc. Autoritățile cari au fost la fața locului,
 bănueli crimă. S'a cerut Parchetului
 să venita autorizație de înmormântare.

ADUNARE MEȘTEȘUGĂREA-

Breasla meseriașilor patroni texti-
 li îmbrăcăminte, a convocat pentru
 de 5 l. c., ora 20, la sediul său din
 Eugen de Savoia, o mare adunare
 membrilor, spre a se discuta memori-
 umis de breasla salariiilor din a-
 branșe, memoriu prin care cer, în-
 creșterea și sporirea salariilor. Membrii
 rugați să participe în număr cât
 mare.

Dela Institutul social Banat-Crișana.

Prof. Emil Mihai a conferențiat ieri seara
 la „Matheusianismul și aplicațiunea lui
 la Bozovici”. D-sa a studiat creșterea
 populației, după recensămintele ungurești
 din 10 în 10 ani, din 1869 până la
 1939, observând că populația acestei plase
 crește cu câte 1000 suflete în fiecare
 an. Au participat dd. dr. C. Grofșorescu,
 directorul Institutului, pr. M. Șora,
 Elena dr. Secoșanu, d-șoara Gherescu,
 dr. Ardeleanu, ing. V. Biron, dr. N. Ur-
 ză, dr. Grozescu, dr. Ciorman, Gh. Atana-
 șiu, Cocărian N. Bucătură, prof. Stăni-
 șiu, inv. Bugariu, Dorian Grozdan și av.
 Ștefan.

Garda Națională F. R. N. Municipiului Timișoara Comunicat Nr. 3

Conformitate cu ordinul Comandamen-
 tului Gărzii F. R. N. București Nr.
 1939, pentru un moment nu se vor mai
 lua noi membri în Garda Municipiului,
 decât s'a depășit numărul fixat de Co-
 mandament.
 Comandantul Gărzii F. R. N. a Municipi-
 ului Timișoara
 Căpitan (se) Morariu Gh.

Comitetul de administrație al societății
 „MAGAZINUL IUTEI S. A.” TIMI-
 ȘOARA, cu regret anunță încetarea din
 viață a valorosului membru și adminis-
 trator delegat

Romulus Cărbăș

„... păstra nestirbită amintirea aco-
 mitem de elită și coleg admirabil.”

— **Dela Casa Cercuală.** Serviciul me-
 dical al Casei Asigurărilor Sociale din
 Timișoara, ne comunică următoarele
 date statistice asupra activității pe lu-
 na Octombrie a. c.: internări în spital:
 170, iar în Sanatoriu de tuberculoză 5
 persoane. S'au dat supraavize pentru
 incapacitate de lucru la 263 persoane
 și s'au acordat 87 ochilari. În farmacie
 s'au executat 13.947 rețete, iar în pro-
 vincie s'au expediat medicamente pen-
 tru 18 persoane. S'au distribuit: 38 feșe
 Ideal, 11 bandaje herniere, 7 tălpi de
 corecție, spese de transport la 56 per-
 soane și s'au executat 20 proteze denta-
 re. În total au fost consultați 6750 bol-
 navi, numărul vizitelor medicale fiind
 de 14.830. In cele de mai sus nu se ou-
 prind toate datele dela circumscripțiile
 medicale rurale, în cecece privește con-
 sultațiile acordat bolnavilor.

Cumpăr

bijuterii, argintărie, covoare per-
 siane și obiecte de valoare cu pre-
 țuri mari.
STERNBERG
 Str. Meri 1.

— **Dr. Rozalia Saimon-Sternheim,** medic
 dentist și-a deschis cabinetul dentar în Pa-
 latul „Britania”, I. str. Duca 3, etaj II.
 Telefon 23-57.

— **CONFERINȚE PENTRU APA-
 RAREA PASIVA.** Conferință în limba
 germană: Marți 5 Decembrie, ora 11
 pentru femei și bărbați. Conferință în
 limba maghiară: Joi 7 Decembrie ora
 11, pentru femei și bărbați. Conferințele
 au loc la cinematograful „Capitol”,
 numai pentru populația respectivă din
 cartierul Cetate.

Concurs

Breasla Muncitorilor din Industria Pielă-
 riei și Încălțămîntului din Ținutul Timiș,
 prezenta publică concurs pentru ocuparea
 postului de SECRETAR al Breslei.

Concurenții trebuie să fie membrii a unei
 bresle aparținătoare Uniunii, să cunoască
 limba română, germană și maghiară și grai
 și scris, să cunoască mișcarea muncitoreas-
 că lucrările de administrație.

Cel ales va primi pentru prima lună un
 salariu de 5500 lei, iar începând din luna a
 doua 6000 lei, lunar.

Timpul de probă este trei luni.
 Concurenții vor înainta oferte în plac
 dublu, pe cel interior scriind „Concurs” pe
 adresa breslei Str. Eminescu Nr. 5, et. I,
 ușa 6, până în ziua de 8 Decembrie 1939.

Președinte:
 (ss.) Clorțuș Dănilă
 Secretar:
 (ss.) Pop Alexandru

Examenenele de capacitate dela Rezidență

16 reușiți în prima zi

Timișoara, 5. — La rezidența regală a
 Ținutului Timiș au început ieri, Lună înainte
 de masă, examenenele de capacitate pentru
 admiterea în funcțiuni administrative la
 ținut, prefecturi, preturi, orașe și comune
 rurale.

Pe ziua de ieri s'au prezentat la aceste
 examene 9 candidați cu studii universitare
 și 31 bacalaurați. Dintre aceștia, doi tîrași
 și patru prezecce bacalaurați au trecut ieri
 și examenul oral și au dat și teza scrisă.
 Prima zi s'a terminat cu examinarea acestui
 prim lot de 16 candidați, cărora comisia
 prezidată de d. secretar general dr. Gh.
 Ciupe, și având ca membrii pe d-nii prefect
 colonel V. Popovici, primar dr. E. Tîeranu,
 Sabin Evtușianu, inspector general al Invă-

— **INSCRIEȚI-VA IN LISTELE
 ELECTORALE PENTRU ALEGERI-
 LE COMUNALE.** Primăria Timișoara
 pune în vedere tuturor cetățenilor ro-
 mâni, cari au vârsta de 30 de ani împli-
 niți și practică efectiv: agricultura și
 munca manuală, sau comerțul și indu-
 stria, sau ocupațiuni intelectuale și nu
 s'au înscris încă în listele electorale
 pentru alegerile comunale, că se pot în-
 scrie în aceste liste cu începere dela
 1 până la 31 Decembrie a. c. înscriserile
 se fac la primărie, etaj I, ușa nr 62, în
 orele de serviciu. Cetățenii vizajați vor
 prezenta acte dovedind identitatea lor.

— **CONCERTUL D-REI GABRIELA
 ȚĂRANU.** În ziua de 11 Decembrie c.,
 la orele 9 seara, va avea loc la teatrul
 comunal din Timișoara, concertul de
 pian al d-rei Gabriela Țăranu. Studiind la
 Berlin și Paris, alături de
 cei mai mari profesori de muzică, d-ra
 Țăranu este o virtuoaasă pianistă, fiind
 cunoscută atât în țară cât și străină-
 tate.

— **„GRAIUL ROMANESC”, organ al
 Gărzii Naționale din Ținutul Timiș, este
 revista editată de preotul Horia Vișoiu,
 din comuna Giroc-Timiș. Fondată acum
 șase ani de niște tineri entuziasmați și
 cunoscători mînuitori ai condeiului, re-
 vista „Grațul Românesc” luptănd ou
 mari greutăți, a ajuns să apară în con-
 diții admirabile. Numărul 75 apărut pe
 luna Noembrie c., are un material foar-
 te bogat. Semnează pr. Horia Vișoiu,
 Mia Marian, Sabin V. Drăgoș, Volbură
 Poiană Năsturaș, N. Galetaru, etc.**

Primăria orașului Reșița se îngrijește de familiile concentraților săraci

Reșița, 5. — Primăria orașului no-
 stru a înscris printre principalele proble-
 me de rezolvat, problema ajutorării fa-
 miliilor concentraților săraci.

Până în prezent, primăria a împărțit
 acestor familii o cantitate de un vagon
 și jumătate grâu.

D. căpitan Blajovan, primarul orașu-
 lui, depune stăruințe mari ca această
 problemă să fie cât de mulțumitor rezol-
 vată.

Din Baia de Criș

— **INSPECȚIE STRAJEREASCA.**
 D. comandant al Cohortei Baia de Criș,
 Sim Gh., directorul gimnaziului indu-
 strial, a inspectat Stolul școlii primare
 din Tebea. D-sa a felicitat pentru
 munca intensă ce o depun, pe d. direc-
 tor comandant al școlii, Pavel Maris
 și pe D-na Silvia Camber.

— **CURS DE APARARE PASIVA
 PENTRU AVOCAȚI.** Baroul avocați-
 lor ține un curs de apărare pasiva pen-
 tru membrii săi și familiile acestora.
 Cursul va dura două săptămâni și anu-
 me săptămâna aceasta și cea viitoare,
 în zilele de Joi și Sâmbătă, orele 14, în
 localul cinematografului Apolo.

— **CORUL LYRA CFR CANTA DE
 SF. NICOLAE LA BISERICA DIN IO-
 SEFIN.** Miercuri 6 Decembrie, ziua
 Sf. lui Nicolae, corul Lyra CFR va da
 răspunsurile la biserica românească
 din Timișoara IV. Dirijorul este d. Fi-
 laret Barbu.

— **HOȚ DE PAHARE PRINS.** În
 ziua de 3 Decembrie 1939, gardieni pu-
 blici Gheorghe și Podra Grigore dela
 C. III. Politie au prins pe individul Mar-
 ghit Ioan din IL, Str. D. Bălașa nr. 28,
 cu zece bucăți pahare furate din cămă-
 rama lui Bentu Pavel.

— **D. EMIL PETROVICI,** administra-
 tor financiar la administrația financia-
 ră de indirecte, din Timișoara, fiind che-
 mat la București, pentru a participa la
 o conferință dela Ministerul Finantelor,
 este înlocuit pe tot timpul absenței d-
 sale, de d. Simion Ciocărlie, șef con-
 trolor.

Știri din Deva și jur

ACCIDENT MORTAL. În comuna Șol-
 mus, lângă Deva, s'a întâmplat o groaznică
 nenorocire. Pe când trecea carul firmei
 Seiger încărcat cu fân, săteanul Castan
 Petru din comuna Balata, în stare de ebr-
 tate, a sărit să oprească în drum caii, cari
 se speriaseră. Din nenorocire a căzut și
 roatele carului i-au turtit capul, rămânând
 mort pe loc. S'a deschis o anchetă pentru
 cercetarea cazului.

DIN SIMERIA. Primăria comunei Sime-
 ria, în frunte cu dd. primar Săcăreanu și
 nota: O. Pinciu, a donat suma de lei 4400
 pentru înzestrarea armatei. Fapta merită
 totuși laudă.

IN ATENȚIUNEA AUTORITAȚILOR
 C. F. R. În comuna Simeria este o colonie
 de case proprietate al regiei C. F. R., care
 de multă vreme n'au mai fost reparate,
 prezentând un aspect deprimant. Primăria
 comunei și-a făcut în repetate rânduri da-
 toria, atrăgând atențiunea celor compe-
 tenți. Ne facem scut opiniei publice, când
 rugăm pe cei în drept să nu mai amâne re-
 pararea caselor.

DIN CERTEJ-HONDOL. Aceste două
 comune de vechi băeși de aur sunt în apro-
 piere nemijlociă una de altă. Hotarul între
 ele este marcat numai de o stâncă înaltă de
 4-5 m. pe care credincioși au fixat o cruce.
 Această stâncă poartă numele de „Bolova-
 nul lui Horea” fiindcă de pe ea au vorbit
 Horea, Cloșca și Crișan, când au pornit la
 1785 înșcoala contra nemeșilor asupritori.
 Așa știu localnicii din tată în fiu. Dacă
 acesta este un adevăr istoric — și cazul
 trebuie cercetat — apoi acest monument al
 naturii ar merita să intre sub protecțiunea
 oficialității, pentru a nu se repeta cazul,
 când o firmă ar fi voit să-l „exploateze” și
 pe acest „bolovan” care poate conține și
 câteva grame de aur și dacă nu se opunea
 comuna, în frunte cu d. primar Bușnariu,
 fost deputat, „bolovanul” ar fi rămas o
 tristă poveste. Sub raport economic aceste
 comune miniere au pornit pe calea unui
 progres îmbucurător, de când Societatea
 R. I. M. M. A. de sub destoinica conducere a
 d-lui ing.-șef Sergiu Știrbu a intensificat
 exploatarea minereurilor, principala bogă-
 ție a regiunii. Din acest punct de vedere
 merită o deosebită atențiune și producția
 de fructe — în special mere de soțu, culti-
 vate în mod rațional, în urma exemplului
 dat de d. primar A. Pîso care cu fruc-
 tele cultivate de d-sa la Hondol a atras la
 numeroase expoziții atențiunea organelor
 agricole conducătoare, obținând premii și
 mențiuni cu laudă.

ULTIMA ORA

Războiul fino-rus

Finlandezii rezistă cu îndârjire armatei roșii

Un nou demers finlandez pentru soluționarea
pașnică a conflictului

Trupele sovietice au ocupat mai multe insule

Helsinki, 5 (Rador). — Duminecă seara a fost dat publicității comunicatul oficial următor: „In cursul uneia dintre primele ședințe ale noului guvern s'a decis să se continue eforturile pentru a încerca să se obțină o rezolvare pașnică a conflictului dintre Rusia și Finlanda. S'a examinat totodată posibilitatea unei acțiuni pozitive în vederea realizării unui acord dintre Rusia Sovietică și Finlanda, prin intermediul ministrului Suediei la Moscova, care reprezintă interesele Finlandezilor în acest oraș. Până acum nu s'a primit răspuns.”

Cercurile finlandeze se arată rezervate față de rezultatul demersului, adaugă Havas, care transmite știrea. Comunicatul oficial, după cât se afirmă, înseamnă că guvernul finlandez dă dovadă, ca și până acum, de toate bunăvoința posibilă și că evoluția evenimentelor depinde mai mult de Moscova decât de Helsinki.

GERMANIA A ACCEPTAT INVAZIA FINLANDEI?

Londra, 5 (Rador). — Ziarele britanice își exprimă părerea că invazia Finlandei a fost acceptată de Germania ca preț al pactului ei cu Moscova. Ele cred a putea prezice că în cursul negocierilor franco-britanice din Moscova, Stalin și Molotov ar fi cerut dreptul de a ocupa baze navale în Finlanda și în țările baltice. Aliații au refuzat, dar este probabil că asemenea concesiuni vor fi fost cerute și Germaniei.

MOSCOVA N'A RĂSPUNS

WASHINGTON, 5 (Rador). — Răspunzând la apelul presei d. Roosevelt a adresat Finlandei și Rusiei sovietice ca ele să nu arunce bombe împotriva populației civile. Guvernul finlandez a comunicat că nu va bombarda populația civilă și orașele deschise nefortificate, sub rezerva ca Rusia să observe în mod scrupulos aceleași reguli de război. Departamentul de stat nu a primit niciun răspuns din partea Moscovei.

COMUNICATUL SOVIETIC

Moscova, 5. (Rador). — Agenția D. N. B. anunță: Comunicatul oficial al Statului Major al circumscripției militare Leningrad publică Duminecă seara: Trupele circum-

scriptiei militare Leningrad au continuat Duminecă înaintarea lor. In direcția Murmansk continuăm urmărirea trupelor finlandeze care bat în retragere. In direcția Usta, Reboia, Porosozero și Petrozavodsk trupele noastre deschid calea pentru coloanele lor prin partea neînghetată a regiunii mlăștinoase. Din cauza șoselelor aproape inexistente trupele sovietice înaintază greu, ajungând până la circa 45 km. de linia frontierei.

Pe istmul Careliei trupele noastre au înaintat 30 km. dela frontieră. Ele ocupă stația de cale ferată Mustamaeki găsimdu-se acum în apropiere de stația Ino. In urma luptelor date de flota noastră din Marea Baltică, au fost ocupate în Golful Finlandei insulele Sursarri, Lavassarri și alte două insule. Timpul rău a stânjenit operațiunile aeriene.

COMUNICATUL FINLANDEZ

Helsinki, 5. (Rador). — Comunicatul oficial finlandez a transmis Duminecă seara prin postul de radio Lahti, anunță că nu s'a produs nici o schimbare în situația militară generală.

STATELE UNITE ISI VOR PRECIZA ATITUDINEA

Washington, 5. (Rador). — Față de numeroasele insistențe depuse de fruntașii politicii Statelor Unite, pe lângă Casa Albă, în sensul de a se preciza atitudinea Statelor Unite față de Rusia, cercurile bine informate declară că președintele Roosevelt ar avea intenția ca peste câteva zile să facă cunoscute hotărârile sale în această chestiune.

„IZVESTIA”

ȘI CHESTIUNEA FINLANDEI

Moscova, 5 (Rador). — D. N. B.: „Izvestia” publică un articol în care scrie între altele: Guvernul sovietic n'a utilizat forța sa militară și politică pentru a cuceri și asupra Finlanda ci pentru a o elibera de asupritorii ei străini și de cei dinlăuntrul țării, ca și pentru a consolida independența Finlandei și a stabili relații amicale între cele două țări. Ziarul constată apoi, că actualul conflict cu Finlanda n'a afectat întru nimic atitudinea Uniunii Sovietelor față de țările nordice. Toate svonorile răspândite în această privință în streinătate sunt calomnii perfide. Armata roșie n'are cătuși de puțin intenția de a amenința țările nordice și ea se va retrage și din Finlanda, îndată ce guvernul popular finlandez va socoti că este necesar.

1000 DE SOLDAȚI SOVIETICI OMORAȚI DE O MINA

HELSINKI, 5 (RADOR). — SE CONFIRMĂ OFICIAL ȘTIREA CĂ O MIE DE SOLDAȚII SOVIETICI AU FOST OMORAȚI ÎN URMA EXPLOZIEI UNEI MINE.

ARMATA FINLANDEZA REZISTA

Helsinki, 5 (Rador). — Havas transmite: Pe toate fronturile rezistența armatei finlandeze este înverșunată. La nord-est de lacul Ladoga rezistența e deosebit de remarcabilă. Rușii au trebuit să se retragă în mai multe locuri, deoarece ghiata, care acoperea lacul, nu este destul de tare. In Carelia, două divizii finlandeze — 40.000 oameni — rezistă

unei armate sovietice de 70—80.000 oameni. Nicăiri Rușii n'au atins linia Mannerheim, toate luptele se dau în țara nimănui.

Trupele sovietice sunt de altfel departe de a arăta în luptă o tenacitate atât de mare ca aceia a soldaților finlandezi.

Timpul întunecat și zăpada, care cade mereu, favorizează de altfel rezistența. Vizibilitatea fiind aproape nulă, se pare ca pentru azi nu sunt de așteptat atacuri aeriene importante. Acuzăția că finlandezii ar fi utilizat gaze asfixiante, lansată de ruși, n'a surprins cercurile din Helsinki, unde se arată că asemenea aserțiuni au devenit de câțiva timp obișnuite pentru a se justifica un procedeu utilizat chiar de cei cari acuză, sau pe care aceștia ar vrea să-l utilizeze.

Demersul făcut de guvernul finlandez pe lângă Kremlin deșteaptă mult interes. Această intervenție făcută prin intermediul legăției suedeze dela Moscova, dovedește bunăvoința Finlandei de a negocia, dar și refuzul ei de a accepta forța ca mijloc de rezolvare a diferendelor internaționale. Demersul nu trebuie deci interpretat ca o retragere. Finlanda este hotărâtă să nu admită nici un compromis care ar putea pune în primejdie independența și regimul ei intern.

Evacuarea orașului Helsinki continuă. Deasemeni continuă și evacuarea altor orașe.

Avioanele germane sboară deasupra teritoriului belgian

Paris, 5 (Rador). — Un calm și mai desăvârșit decât cel din ultimele zile, a continuat să domnească pe întregul front. Aviația de recunoaștere și-a reluat activitatea. In țara nimănui, operațiuni de patrulare. Aviația germană și-a

trimis aparatele la mari depărtări, sburând la foarte mari înălțimi. Unele aparate germane și-au făcut drum pe deasupra Belgiei, sburând deasupra nordului Franței.

O bandă înarmată terrorizează satele din Prahova

Tâlharii au comis mai multe asasinat — Potere
de jandarmi pe urmele lor

PLOEȘTI, 5 (SIR). — O INDRĂZNEAȚĂ SERIE DE TÂLHĂRII A FOST SAVĂRȘITĂ AZI DIMINEAȚĂ DE O BANDĂ COMPUSĂ DIN OPT INDIVIZII ÎNARMATE, PE ȘOSEAUA MISLEA-TUFENI, JUD. PRAHOVA. BANDA ÎNARMATĂ PANĂ ÎN DINȚI A JEFUIT MAI MULTE CASE DIN COM. TUFENI, FETEASCA ȘI TELEGA. INTRÂND ÎN CASA LOCUIȚORULUI T. PETRIȘOR DIN SAT TUFENI, EI AU ÎNCONJURAT CASA, TRĂGÂND FOCURI DE REVOLVER. ÎN ACEST TÎMP ȘI-A FĂCUT

APARIȚIA VENIND DIN FUNDUL CURȚII, UN FRATE AL CELUI ATACAT, ANUME ION PETRIȘOR. BANDIȚII I-AU OMORIT ȘI AU INTRAT APOI ÎN CASA ȘI L-AU OMORIT PE TOADER PETRIȘOR. ASASINII S'AU FĂCUT APOI NEVĂZUȚI DE MAIOR CASIAN DELA LEGIUNEA DE JANDARMI, ÎN FRUNTEA UNEI PUTERNICE POTERE A PLECAT ÎN URMARIREA BANDIȚILOR, DISPUNÂND ÎNCONJURAREA PADURII CIUPEREASCA. UNDE SE CREDE CĂ BANDIȚII S'AU ASCUNS.

Dacă Rusia se va retrage din Societatea Națiunilor statele membre nu se vor intimida

Geneva, 5 (Rador). — Havas transmite: Guvernul din Moscova trebuie să părăsească orice nădejde de anulare a deciziei luată Duminecă la Geneva pentru instruirea consiliului și adunării Societății Națiunilor la sfârșitul săptămânii. Dacă este exact, după cum anunță o telegramă din Riga, că Rusia se va retrage din Societatea Națiunilor, în cazul că s'ar desbata cauza Finlandei, statele n'au se vor lăsa intimidat. Primirea unei inițiativei Finlandei este plină de simpatie, în cercurile internaționale.

Studentii italieni manifestează pentru Finlanda și împotriva sovietelor

Roma, 5 (Rador). — Corespondenții agenției Havas semnalează că o manifestare în favoarea Finlandei și împotriva Uniunii Sovietelor s'au desfășurat Luni la Roma. Studentii s'au dus în număr mare în fața legăției finlandeze și au aclamat Finlanda, scotând strigăte ostile la adresa Rusiei. Ministrul Finlandei a apărut în Balcon pentru a răspunde acestei manifestații. Pentru a evita manifestații în fața ambasadelor sovietelor, autoritățile italiene au luat măsuri de precauțiune.

Ziar suspendat

București, 5 (SIR). — SERVICIUL CENTRAL AL CENZUREI A SUSPENDAT PE ZECE ZILE „GAZETA MĂDIAȘULUI” PENTRU NERESPECTAREA DISPOZIȚIILOR CENZUREI

Italia va acționa la momentul oportun

Roma, 5 (Rador). — Havas anunță: „Italia urmărește cu foarte mare atenție evenimentele și la momentul oportun va acționa”, declară ziarul „Resto de Carlino”, fără a preciza totuși poziția Italiei față de acțiunea de expansiune a Rusiei Sovietice. Ziarul adaugă: „Dacă nimeni nu poate acum să facă prevederi despre evoluția evenimentelor, este clar că Italia se găsește într-o poziție net avantajoasă, care-i va da puțința să-și spună la momentul oportun cuvântul său decisiv, concretizând drepturile sale sacre și salvând civilizația.”